

כיצד למנוע בהלה

מאז החל האדם להתנכל לחיי זולתו, שימשה הבהלה אמצעי "מכין" בידי התוקף לשם הפקת זממו. נכבד הוא חלקה של הבהלה בהבטת צבאות שונים ובתקופות שונות. אין פלא, איפוא, אם בתקופתנו, בה זוכה כל תופעה למחקר מדעי קפדני ומקיף, הוסבה תשומת-לב כה רבה לחקר תופעת הבהלה בקרב. במאמרו המובא בזה, מנסה י. אליאב להצביע על דרך בה יש ללכת על-מנת להתגבר על תופעה כאובה זו.

לו את השליטה עליה. כשתלוחמים רואים או שומעים את מפקדם, — אשר הם רוחשים לו יחס חיבה והערכה — קורא להם, יעמדו מנוס, אפילו מבוהלים הם, וילכו אחריו.

אולם, הדרך הבדוקה לגבור על בהלה, היא הרחקת הגורמים המולידיים אותה. אמן את אני שיך ביסודיות, כך שיהיה להם בטחון בחבריהם, במפקדיהם ובנשקם. אמן את המפקדים ובהר את הטובים שבהם. טפח רוח-גיטות רמה. מנע מאנשיך רעב, צמא, עייפות ושעמום, עד כמה שניתן לעשות זאת בתנאי מלחמה.

הפיח באנשיך אמונה. ודא והבטח שהאנשים ידעו עבור מה הם לוחמים, ושיוכחו בצדקת מלחמתם. יש צורך כי יהיה ברי להם, שקציני-הם יהיו אתם בכל אשר ילכו.

עזרה רפואית

לרופא נודעת חשיבות מיוחדת בטיפול בנפש החייל וברוח-היחידה, וכתוצאה — במניעת בהר בוזן האחרון נוכחו לדעת עד מה חשובה עמדתו האישית של הרופא, המטפל במקרים של נפגעי פחד ובהלה. יסוד ה"ילד הבוכה" הטמון בכל נפגע, כמיֶה לגישה אבהית מבינה. יחס עוין כלפי אדם מוכה-בהלה, עלול רק להגביר את פחדו. במלחמת-העולם הראשונה השתמשו הרופאים בטיפול אלקטרו-תרפי מפחיד ומכאיב, אשר לא ריפא את הנפגעים ורק הגביר, לעתים קרור בות, את חששותיהם. אנשים נפחדים הם בבחינת חוליים, הזקוקים לעזרה. שומה לשמור עליהם, שמא יסכנו את עצמם ואת חבריהם. יש להעביד רם למקום שקט, אל מחוץ לאזור הסכנה, בו אפשר יהיה להחזיר להם את שלות נפשם.

מובן, כי על מנת שיהא מסוגל להועיל לאחרים על הרופא להשתלט תחילה על פחדיו הוא. וקיימת הסכנה התמידית שהוא יתנהג בתקיפות

חרדה ממושכת, עייפות-יתר, רגישות לשאון ולקולות חבויים-למחצה, התמכרות מופרות למשקאות-חריפים, חוסר מזון, (ובעיקר גרעונו של ויטמין ב') — כל אלה יש בהם כדי לגרום למתיחות נפשית העלולה להסתיים בבהלה.

חוסר אימון בתנאי שדה-הקרב, נמנה אף הוא על גורמיה העיקריים של הבהלה. יחידות המאומנות בשיטות התקפה בלבד עלולות להיפך להמון פרוץ כאשר הן נלחצות לנסיגה מהירה. גם איום מדומה לאגפה של היחידה או לעורפה, יכול לזרוע בהלה, אלא אם כן אומנה היחידה להבין שאיום זה אינו בהכרח תבוסה. רוח-גיטות ירודה, סיפורי בלהות, והנהגה לקיאה אף הם קרקע נוחה לבהלה. מצבים אלה לא נוסו בתמרונים, ואין זמני-שלום יכולים למצות את משמעותם הגורלית.

כיצד איפוא להתגבר על הבהלה?

מידת היתפסותה של יחידה לבהלה או הימנעותה ממנה, נקבעת במידה רבה ע"י רופא היחידה ומפקדה. על המפקדים לנהוג בהחלטיות ובאומץ-לב מופתי. כאשר הקצין אינו בנמצא יכול כל אדם השולט ברוחו ליטול את מקומו, ולתת לאנשים המבוהלים את אשר הם משתורקקים לו ביותר — מגמה ברורה המפיחה בהם בטחון.

דוגמא אישית של המפקדים, אשר מבטיחה את בטחונם-העצמי ואמונם בפקודיהם, צריכה להיות משקל שכנגד לדוגמה הניתנת ע"י אלה הנסים על נפשם בחרדה. קצין אחד הרגיע את אנשיו על-ידי כך שעמד על גרם-עץ ופרץ בצחוק רם, כשהוא מצביע על האנשים המבוהלים העוברים על פניו. אחד הרגיע את יחידתו, על-ידי כך שישב להתגלח בעיצומה של הפגזה ממושכת, ובידי שלישי עלה להשתלט על בהלת אנשיו על-ידי פקודות-אש ברורות אשר החזירו

מופרזת ובהוסר-סבלנות כלפי הנפגעים, למען התפרק מן המתת בו נתון הוא עצמו.

הזכות, שמשקאות-חריפים רק מגבירים הת-דגשות. משקאות-משכרים מעוררים בשעת בהלה תגובות חולניות נוספות. ההשפעה המרגיעה של קפה חם, מרק חם, או סיגריות, בטוחה יותר מזו של כל חומר מקהה-חושים שהוא. נסיונות ממושכים הוכיחו שסיגרית עלולה לחולל פלאים. באם קיימת אפשרות להטיל על הנפגע תפקידים מיוחדים, המוגעים בעדו להיתפס להרהורים ול-חזיונות הנובעים מצפיית הפחדים שלו, עשויה זו לפנות מקומה לשיתוף-פעולה אמיץ ויעיל.

אולם, יתכן כי נפגעים, אשר מוסיפים לש-קוע במצב של שיתוק וקפאון-חושים, יגיבו בצורה שונה לריח של אמוניאק או מי-קולון. לאחר מכן אפשר לתת להם גם סיגריות וקפה. עזרה-ראשונה רפואית יש להגיש במקום-מקלט בטוח. יש להפריד את הנפגע משאר

הנפגעים. בצורה זו יקל על רופא להשקיטם, ואזי יוכל להשתמש בשיטות מיוחדות כגון: עזרה ראשונה היפנוטית וכיו"ב. הנסיון הוכיח כי חיילים אשר הופנטו מיד עם חלוף הסכנה, חזרו בהקדם לשירות פעיל, וחלק גדול מהם אף הביע את רצונו להצטרף ללוחמים בקור-הראשון. אם מתמהמהים בטיפול יתר על המידה, עלול ההלם הראשון להיחפך לקבע, ולסבך את הטיפול המאוחר יותר. כן הוכח שדווקא במסיבות של בהלה קל ההיפנוט במידה רבה. בני אדם במצב זה רגישים מאד להיפנוט. קיימות עוד כמה וכמה שיטות של טיפול פסיכי ממין זה. מטרתן של כל השיטות הללו היא למחות מהכרת הנפגע עינם את הנסיון המפחיד אשר עבר עליהם, ולהחזירם, בתקופה הקצרה ביותר, לשירות פעיל.

שיתוף-פעולה ביחידה בין המפקד לרופא, חזקה עליו שיצור רוח-גייסות איתנה וימנע את תופעת הבהלה.

מיומנו של מפקד / סוף מעמ' 81

גלויות עדיין לאויב הפושט, ומאידך יוכל האויב לסכל כל התקפת נגד כזו ללא קושי. המקרה היחיד בו ניתן לפעול בתוך השטח הוא שעה שהכוח האויב מצליח להשתלט לחלוטין על אזור מסוים, והכונה היא לגרשו משם. אז, כמובן, יש לתכנן התקפה כזו ממש כאילו היתה זו התקפת-נגד רגילה.

3) ניתוק דרך הנסיגה

יש להפעיל מידית מערכת חסימות ומארבים, במגמה לפגוע בכוח הפושט בעת נסיגתו. ואף זה — לפי תכנית מוכנה-מראש. כל יחידה צרי-כה להיות מתורגלת לשגר פלגה מסוימת אשר תצא, לפי התכנית, לבצע חסימות כמתוכנן. רדי-פה בלתי-מתוכננת אחר האויב עלולה להיכשל.

לעמוד בפני התקפה. כל ריכוז כזה חייב להיחפך לקיפוד המכונס בתוך עצמו. ההנחה היא כי מה שנפגע — נפגע; יש להמנע מכך שהשאר יפגעו.

ב. הדבר הפשוט ביותר שניתן לעשות — וחובה לתכנן ולתרגל מראש — הוא הפעלת אזעקה מידית ושקטה של כל הכוח. בכל יחידת-משנה צריכים להיות הסידורים להע-ברתם של כל האנשים למצב של כוננות — ובשקט — כדי שכל איש יהיה נכון להגן על עצמו בנשקו האישי.

ג. התכנון אינו יכול להתבסס על שיטת החשת תגבורות בתוך שטח-הכינוס. כל תנועה, כל פתיחת אש, מגלה יחידות שאינן